

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován ESF a OPVK

VY_32_INOVACE_ČJM4_5860_ZEM

Výukový materiál v rámci projektu OPVK 1.5 Peníze středním školám

Číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0883
Název projektu: Rozvoj vzdělanosti
Číslo šablony: III/2
Datum vytvoření: 05.04.2013
Autor: Mgr. Petra Zemánková
Určeno pro předmět: Český jazyk a literatura
Tematická oblast: Česká literatura po roce 1945
Obor vzdělání: Masér sportovní a rekondiční (69-41-L/02)
4. ročník

Název výukového materiálu: České drama od roku 1945 do současnosti – učební materiál s úkoly

Popis využití: prezentace s využitím dataprojektoru a notebooku

Čas: 30 minut

ROZDĚLENÍ DRAMATU PODLE HISTORICKÝCH UDÁLOSTÍ:

1. Tendence v dramatu v letech 1945-48
2. Drama a jeho tendence v období od února 1948 do poloviny 50. let
3. Vývoj dramatu v období druhé poloviny 50. let a v 60. letech
4. Divadlo v 60. letech
5. Drama v období normalizace – 70. a 80. léta
6. Tendence v českém dramatu po roce 1989
(do současnosti)

Drama a jeho tendence v období od února 1948 do poloviny 50. let

- komunistickým převratem v roce 1948 došlo ke zlomu také v dramatu
- divadla byla zestátněna a byla vytvořena síť státních divadel
- normy – cenzura, dotace státu, kontrola a využití divadla pro své (politické) účely
- začaly se hrát hry s budovatelskými tématy a náměty s těmito cíli:
  1. ukázat běžné dělnické prostředí
  2. ukázat venkov v období kolektivizace
  3. historická dramata měla ukázat dělnický boj za lidská práva

Drama a jeho tendence v období od února 1948 do poloviny 50. let

- výsledkem byla ztráta konfliktnosti her
- hry z této doby – např. JOSEF KÁŇA – *Parta brusiče Karhana*
- MILOSLAV STEHLÍK – *Vesnice Mladá; Nositelé řádu*

Vývoj dramatu v období druhé poloviny 50. let a v 60. letech

- zlomem ve vývoji dramatu se stala divadelní hra FRANTIŠKA HRUBÍNA *Srpnová neděle* – bourá ideály, bezkonfliktnost, nutí diváka přemýšlet a vytvářet si vlastní názory
- začíná „zlatá kapitola českého dramatu“
- do Československa se dostávají první absurdní hry – např. Divadlo satiry uvádí v přepracování JOSEFA KAINARA hru Alfreda Jarryho *Ubu se vrací*
- vznikají divadla malých forem, které často navazují na předválečné kabarety (např. Červenou sedmu) a Osvobozené divadlo Voskovce a Wericha

ÚKOL Č. 2 – Připomeňte si, co je absurdní drama a jakou roli v něm hraje Alfred Jarry. Kterou další absurdní hru si vybavujete? Kteří další autoři světového i českého dramatu patří ke skupině absurdních dramatiků?

Divadlo v 60. letech

- výrazný rozvoj absurdního divadla
- navazuje na existencialismus – vzorem se stává Franz Kafka
- vzniká nový typ divadla – ANTIDIVADLO – popírá všechny divadelní konvence – odstranění děje, zápletky, smysluplného dialogu, motivace jednání
- hlavní představitel – VÁCLAV HAVEL (viz samostatná prezentace)
- dramatik světového významu, spojen s divadly ABC a divadlem Na Zábradlí
- jeho absurdní hry – např. *Zahradní slavnost*, *Audience*

ÚKOL Č. 3 – Vzpomeňte na jednoaktovku *Audience* a řekněte, o čem je a k jakému typu dramatu patří.

Divadlo v 60. letech

- PAVEL KOHOUT – dramatik, prozaik
- v 50. letech se prezentoval jako politicky angažovaný básník
- v roce 1968 se postavil do čela odpůrců a kritiků totalitní moci
- byl nucen emigrovat do Rakouska
- jeho romány jsou autobiografické (vypráví o svých zkušenostech s StB a perzekucí) – např. *Kde je zakopán pes*
- v dramatu začal jako autor budovatelských her – např. *Taková láska* (premiéru měla tato hra v Divadle Zdeňka Nejedlého v Ostravě)
- vychvalovaná je jeho hra *August, August, august* z cirkusového prostředí, jehož prostřednictvím ukazuje byrokracii a absurditu systému; hlavní postavou je klaun August

Drama v období normalizace – - 70. a 80. léta

- stejně jako prozaická tvorba, dělí se i dramatická produkce na tyto skupiny:
- 1. oficiální hry – takové, které prošly cenzurou, zásahy do děje i textů, přežily předváděčky, věty nebyly dvojsmyslné
- 2. tolerovaná produkce
- 3. disidentská produkce – hraná jako tzv. bytové divadlo, jen pro známé – publikovali zakázaní autoři
- autoři ad 1. – např. JAROSLAV DIETL, OLDŘICH DANĚK
- autoři ad 3. – MILAN KUNDERA, JÁCHYM TOPOL

ÚKOL Č. 4 – Jmenujte vše, co se vám spojí s výše uvedenými jmény.

Tendence v českém dramatu po roce 1989 (do současnosti)

- po listopadovém převratu v roce 1989 dochází k uvolnění a rozkvětu všeho, co bylo doposud zakázáno
- pokračuje tradice divadel malých forem
- kamenná divadla hrají kvalitní hry
- vznikají nová divadla (hlavně menšího rázu), zaměřená na současné dramatiky
- výrazné české režisérské osobnosti – PETR LÉBL, JAN ANTONÍN PITÍNSKÝ, VLADIMÍR MORÁVEK (tzv. trojhvězdi českých režisérů)
- s počátkem 90. let se do divadel dostávají hlavně muzikály a rockové či popové opery – např. Bídníci, Jesus Christ Superstar, Dracula, Hamlet, Rusalka, Krysař, Johanka z Arku, Monte Christo aj.

ÚKOL Č. 5 – Jaký je rozdíl mezi muzikálem, rockovou a popovou operou?

Tendence v českém dramatu po roce 1989 (do současnosti)

- v současnosti se do divadla chodí hlavně na klasiku (velká kamenná divadla) či na hry soudobých autorů (malá divadla)
- divadla v Ostravě:
  - a) kamenná divadla – Národní divadlo moravskoslezské – to má dvě budovy – Divadlo Antonína Dvořáka (zaměřené na operu, činohru a balet) a Divadlo Jiřího Myrona (zaměřené na operetu, činohru a balet) – v současnosti se přemýšlí o sloučení do jedné budovy – DAD z finančních důvodů
  - b) divadla malých forem – Aréna, Divadlo Petra Bezruče – zaměřené na modernizace klasických děl a hry současných autorů
  - c) Loutkové divadlo – hraje hry pro děti i pro dospělé

POUŽITÁ LITERATURA:

PROKOP, V.: *Přehled české literatury 20. století*. Sokolov 2001.

HANUŠKA, P., NOVOTNÝ, V.: *Česká literatura ve zkratce 4*. Praha 2001.

SLANAŘ, O. A KOL.: *Obsahy a rozborů děl (k LITERATUŘE – přehledu SŠ učiva)*. Třebíč 2006.

NOVÁKOVÁ, D. A KOL.: *Literární obsahy (nejen) pro maturanty*. Regia Praha 1998.

SOCHROVÁ, M.: *Čtenářský deník k Literatuře v kostce pro střední školy*. Fragment Havlíčkův Brod 1998.

[http://cs.wikipedia.org/wiki/Divadla_mal%C3%BDch_forem_\(album\)](http://cs.wikipedia.org/wiki/Divadla_mal%C3%BDch_forem_(album))

http://cs.wikipedia.org/wiki/Vznik_a_v%C3%BDvoj_%C4%8Desk%C3%A9ho_divadla